

Sammenligning af miljøregler i Frankrig og Danmark

UDARBEJDET AF
Susi Lyngholm, Konsulent, SEGES PlantelInnovation
December 2018

Rapporten er udarbejdet i projekt "Træf rentable beslutninger på baggrund af nye analyser af landbrugets internationale konkurrenceevne", der er finansieret af Promilleafgiftsfonden for landbrug.

Indholdsfortegnelse

Resume	3
Miljø	3
Miljøregulering i Frankrig	3
Handlingsplan for Frankrig.....	4
Miljøreglerne i Danmark.....	6

Ansvarsfraskrivelsesklausul

Oplysningerne om dyrevelfærd og miljømæssige forhold i Frankrig i dette notat er baseret på de oplysninger, det har været frit tilgængelige på websider inden for EU og det franske landbrugsministerium, og er meget overordnet beskrevet.

Da reglerne ikke er statiske, kan notatet ikke stå alene i en rådgivningssituation. Der bør altid medvirke en rådgiver, der har indgående kendskab til de franske husdyr- og miljøregler, hvis en kunde ønsker at investere i Frankrig.

Resume

Miljøreglerne i henholdsvis Frankrig og Danmark udspringer fra bl.a. Vandrammedirektivet og Nitratdirektivet. Frankrig er opdelt i regioner, og administration af miljøreglerne er blevet mere og mere decentraliseret til de regionale afdelinger af f.eks. INRA (French National Institute for Agricultural Research), samtidig med, at der er central styring fra landbrugs- og miljøministeriet. I Danmark er det Fødevarer- og landbrugsministeriet, der forvalter miljøreglerne. Hele Danmark er udpeget som nitratfølsomt område. I Frankrig er det ca. 2/3 af landbrugsarealet, der er udpeget som nitratfølsomt område. Frankrig har endnu ikke nogen krav til udbringningsmetoder for gylle. I Danmark skal gyllen enten forsures eller nedfældes, hvorimod Frankrig først fra 2020 får krav om nedfældning i bufferzoner og fra 2025 i græs. Udnyttelsesprocenten for kvæggylle er i Danmark sat til 70 pct., hvorimod Frankrig har sat den til 50-60 pct. Begge lande har indført lukkeperioder for udbringning af husdyrgødning. Både Frankrig og Danmark har afgrødenormer for kvælstof i nitratfølsomme områder, og fosfortilførslen er reguleret med fosforlofter. Begge lande har ligeledes krav om efterafgrøder, men regelsættene er skruet forskelligt sammen.

Miljø

I Frankrig skal mælkebedrifter følge reglerne i henhold til gennemførelsen af EU-direktiverne: Nitrat- og Vandrammedirektivet. Derudover er der også specifikke nationale reguleringer for miljøet i Frankrig. Reguleringen varierer i landets 13 regioner, og det gør koncentrationen af malkekvæg også. Især Bretagne i vest har en høj koncentration af malkekvæg. Det betyder, at der også er en stor produktion af husdyrgødning i området.

Miljøregulering i Frankrig

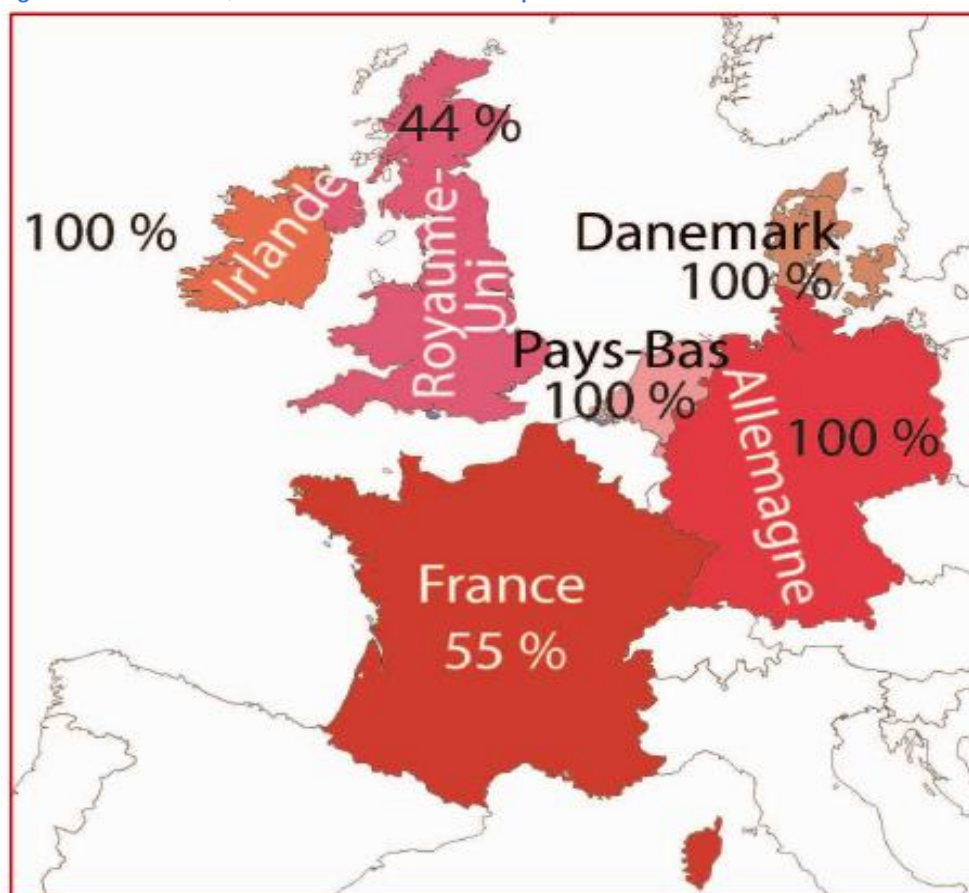
Nitratdirektivet er udmøntet i en fransk nitrathandlingsplan, hvor nitratfølsomme områder defineres på grundlag af resultater af overvågningskampagner af nitratkoncentrationer i overfladevand og grundvand. Disse kampagner udføres minimum hvert fjerde år for at evaluere virkningen af de gennemførte handlingsprogrammer og for at gennemgå placeringen af de nitratfølsomme områder.

Overfladevandskomponenter med en nitratkoncentration (NO_3^-) på over 18 mg/l (90-percentil) anses for at være inde i en eutrofieringsproces eller sandsynligvis allerede at have undergået eutrofiering. Den årlige overvågningskampagne har til formål at kontrollere, om der er en overskridelse af de 18 mg/l.

Grundvandskomponenter med en nitratkoncentration (NO_3^-) på mere end 50 mg/l eller med en koncentration på mellem 40 og 50 mg/l med en stigende tendens betragtes som forurenet med nitrater. Nitratfølsomme områder er defineret i henhold til disse regler. I 2017 dækker de nitratfølsomme områder ca. 65 pct. (det er ikke helt i overensstemmelse med kortet i figur 1) af Frankrigs areal med store variationer fra region til region. Se figur 1.

Alt efter størrelse og type husdyrproduktion skal landmændene overholde de tekniske og miljømæssige forskrifter, der er defineret i miljøloven. Målet er at forhindre og/eller reducere landbrugets negative påvirkning af miljøet og omgivelserne, herunder også påvirkningen af naboer. Reguleringen omfatter også afstandskrav mellem husdyrproduktion og naboer samt afstandskrav til beboelser og floder, sær mv. ved udbringning af husdyrgødning.

Figur 1. Procent nitrاتفølsomme områder i nordeuropæiske lande i 2016¹

Handlingsplan for Frankrig

En national nitrathandlingsplan (NAP) for Frankrig beskriver det minimale krav til den enkelte bedrift, der har landbrugsjord eller bygninger med husdyr i nitrاتفølsomme områder. Den igangværende plan er 6. generation². Den 7. generation forventes at skulle træde i kraft i 2021. Handlingsplanen bliver gennemført ved en Regional Action Plan (RAP), som angiver supplerende foranstaltninger og styrkelse på de enkelte områder i henhold til det specifikke miljø.

Tabel 1. I den nationale handlingsplan anvendes der 8 foranstaltninger i nitrاتفølsomme områder³

	Foranstaltning
1	Forbudsperioder for udbringning af gylle og mineralsk gødning
2	Opbevaringskapacitet for husdyrgødning jf. tabel 5. Landmændene skal begrunde mindste lagerkapacitet for fast og/eller flydende gødning med henblik på overholdelse af udbringningsperioden for gylle.
3	Begrænset gødningstilførsel baseret på kvælstofbalancer: Mængden af tilførsel af N-gødning, både organisk og mineralsk, skal afpasses afgrødernes kvælstofbehov. Denne beregning er baseret på en national metode, der anvendes i hver region i overensstemmelse med anbefalinger fra en regional gruppe af nitrateksperter.
4	Udarbejdelse en årlig gødningsplan og et årligt gødningsregnskab (årlig logbog)

¹ Institute de L'élevage. Réglementation environnementale: son application dans les principaux pays laitiers de l'UE. Maj 2016

² [Martin Thorsøe, Tommy Dalgaard, og Morten Graversgaard. Nabotjek af kvælstof- og fosformidler. DCA Rapport nr. 104. September 2017.](#)

³ Jean Gault, Muriel Guillet, François Guerber, Claire Hubert, François Paulin et Marie Christine Soulié. [Analysis of implementation of the Nitrates Directive by other Member States of the European Union](#)

5	Tilførselsnorm for kvælstof (N): 170 kg N pr. ha (organisk gødning + N afsat under græsning)
6	Specifikke regler med hensyn til udbringningsregler på oversvømmet, vandmættet, snedækket og/eller frosne arealer, skråninger
7	Forpligtelse til at holde jorden plantedækket (=efterafrøder)
8	Beplantning i en bræmme langs vandløb

Tabel 2. Afstandskrav for kostalde i Frankrig⁴

	Bedrifter med færre end 50 malkekøer	Bedrifter med mere end 50 malkekøer
Afstand til beboelse (naboer)	100 m, hvis der produceres gylle (flydende) 50 m, hvis der kun produceres fast gødning (med halm)	100 m
Vandboring, flod	35 m	35 m
Svømmezone	200 m	200 m

Tabel 3. Afstandskrav for udbringning af husdyrgødning fra beboelse (naboer)⁵

Gødningstype	Egenskaber og spredningsforhold	Afstandskrav til beboelse
Fast gødning		50 m
Flydende husdyrgødning	Hvis det tilføres jorden direkte (slæbesko, nedfældning)	15 m
	Dysesprøjtning	100 m
	Slangeudlægning	50 m

Tabel 4. Afstandskrav til miljømæssige elementer⁶

Miljømæssige elementer	Afstandskrav	Særlige forhold
Vandindvinding, drikkevand	50 m	Ingen
Vandboringer	35 m	Ingen
Svømmezone	200 m	50 m for kompost
Floder/vandløb	35 m	10 m, hvis der findes 10 m beplantning i en bræmme langs floden

⁴ Sylvain Foray, Idele. Short view of the environmental regulations in France. September 2018

⁵ Sylvain Foray, Idele. Short view of the environmental regulations in France. September 2018

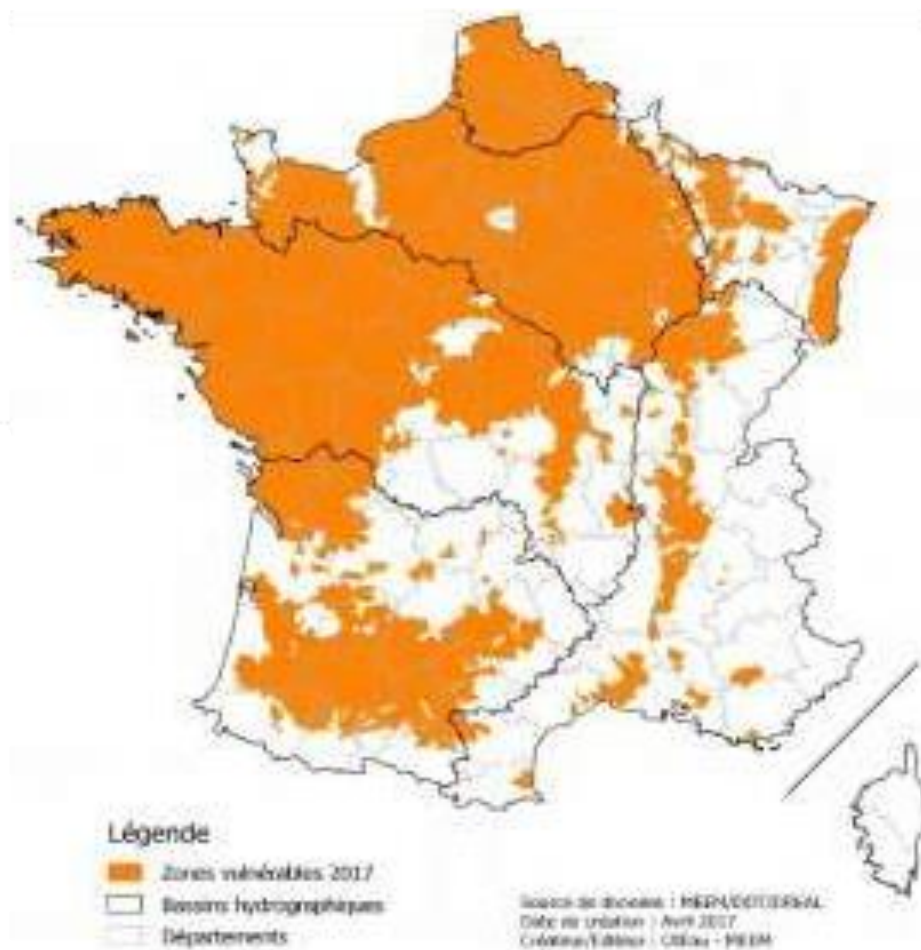
⁶ Sylvain Foray, Idele. Short view of the environmental regulations in France. September 2018

Miljøreglerne i Danmark

Danmark skal som de øvrige EU-lande overholde Nitratdirektivets regler. Dog kan danske malkekvægsbedrifter gøre brug af en undtagelse til Nitratdirektivet, således der må udbringes op til 230 kg N pr. ha, hvor Nitratdirektivet ellers kun tillader op til 170 kg N pr. ha. Frankrig gør ikke brug af denne undtagelse, og det stiller dem dårligere, især i de husdyrtætte områder som f.eks. Bretagne. Bedrifter, der gør brug af undtagelsen, skal opfylde en række skærpede miljøkrav, eksempelvis skal der dyrkes afgrøder som roer, græs eller græsefterafgrøder på 80 pct. af harmoniarealet. Det er alle afgrøder med en lang vækstsæson, som mindsker udvaskningen af næringsstoffer i efteråret. Undtagelsen for kvægbrug skal søges forlænget i EU hvert 3. år. Hele Danmark er udpeget som nitratfølsomt område, hvor Frankrig kun har ca. 2/3 af arealet udpeget som nitratfølsomt område, jf. figur 2. Som hovedregel skal en dansk bedrift have en opbevaringskapacitet på 9 måneder for kvæggylle. I særlige tilfælde kan man nøjes med 6 måneder. I Frankrig er reglerne for opbevaringskapacitet for malkekvæg regionalt bestemt og fremgår af tabel 3.

I tabel 6 sammenlignes en række miljøregler for hhv. Danmark og Frankrig. Her kan man se nogle ligheder og forskelle mellem reguleringen i de to lande.

Figur 2: Kort over de nitratfølsomme områder i Frankrigs 22 regioner. April 2017

Tabel 5. Krav til opbevaringskapacitet (måneder) for husdyrgødning fra malkekvæg og inkl. malkefår og geder i Frankrig⁷

Dyretyper	Gødningstype	opbevaringskapacitet	Zone A	Zone B	Zone C	Zone D
Malkekøer, kvier, malkegeder og får	Fast gødning	Under 3 måneder	5,5	6	6	6,5
		Over 3 måneder	4	4	4	5
	Gylle	Under 3 måneder	6	6,5	6,5	7
		Over 3 måneder	4,5	4,5	4,5	5,5

Zone A = Det meste af Brittany, Pays-de-la-Loire, Basse-Normandie

Zone B = Alsace, Dordogne, Aquitaine, Haute-Normandie, Ile-de-France, Picardie, Poitou-Charentes

Zone C= Bourgogne, Rhône-Alpes

Zone D =Auvergne

Tabel 6: Sammenligning af visse miljøregler i Danmark og Frankrig

Regel/ Land	Danmark	Frankrig
Krav om gødningsplan	Ja	Ja
Kvælstoftilførsel til afgrøderne	Kvoter pr. afgrøde svarende til gennemsnitlig optimal tilførsel. Økonomisk optimale normer. Overskridelse straffes med bøde/KO	Kvoter er obligatoriske i nitratsfølsomme områder. Økonomisk optimale normer.
Fosfortilførsel til afgrøderne	Fra 1. august 2017 er der indført fosforlofter afhængig af gødningstypen. Disse lofter vil blive reduceret i de kommende år.	Regionale fosforlofter, som fungerer som et krav om et minimumsareal for spredning af husdyrgødning. Det er ikke et fuldt loft for alle typer P-input.
Harmoniregler. Maksimal N-tilførsel i husdyrgødning på kvægbrug	170 kg N/ha. Kvægbrug, der gør brug af undtagelsen til Nitratdirektivet må udbringe op til 230 kg N/ha.	170 kg N/ha. Der er ikke nogle nationale krav, men der kan være regionale begrænsninger pga. lokale årsager.
Opbevaringskrav for kvæggylle	Hovedregel 9 måneder. Minimum 6 måneder.	4,5 til 7 måneder
Overdækning af gylletank	Krav om fast overdækning. Obligatorisk for svine- og minkgylle. Flydelag er ok, hvis der føres logbog.	Ikke obligatorisk
Procent af landbrugsjorden i nitratsfølsomme områder	100	Ca. 60 pct. (varierer fra region til region)
Forbudsperiode kvæggylle	Høst til 1. februar. Dog muligt frem til 1. og 15. oktober til visse afgrøder.	Lukkeperioden afhænger af afgrøden og typen af gylle og område/provins. Det er forbudt at udbringe husdyrgødning på ubevokset jord hele året.

⁷ [Analysis of implementation of the Nitrates Directive by other Member States of the European Union](#)

Krav til udbringningsmetoder for gylle	Ubehandlet gylle må kun udlægges med slanger i vintersæd. I alle andre situationer skal den enten nedfældes eller være forsuret.	Ingen. Fra 2020 skal husdyrgødning nedbringes i bufferzoner. Fra 2025 også i græs.
Krav om efterafgrøder	10/14 pct. af efterafgrødegrundlag afhængig af husdyrtryk. Op til 10 pct. mere på husdyrbrug i visse områder. Yderligere kompenserende efterafgrøder op til 25 pct. af efterafgrødegrundlaget i visse zoner. Kvælstoffikserende efterafgrøder er ikke tilladt. Kvægbrug, der gør brug af undtagelsen til Nitratdirektivet, skal på mindst 80 pct. af harmoniarealet dyrke en afgrøde med højt N-optag og lang vækstsæson.	Ja. Efterafgrøder og mellemafgrøder skal sås før 10. september og senest 15 dage efter høst. De må tidligst pløjes 1. december. Marker tæt på vandløb skal være plantedækket hele året. For majsmarker skal der sås senest 1. november til 1. februar. I nogle regioner er kvælstoffikserende planter tilladt som efterafgrøde.
Minimum udnyttelsesprocent af N i kvæggylle	70 pct. Skal indregnes i kvoteopfyldelsen.	50-60 pct.